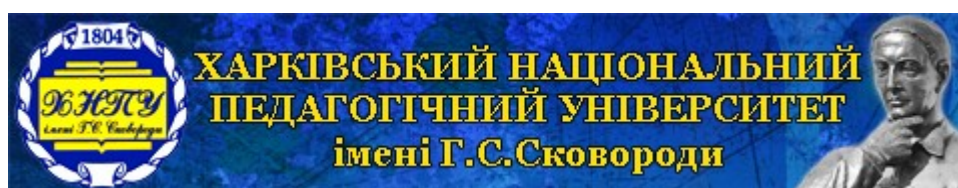

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Криворізький державний педагогічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 220-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ**

23 травня 2024 року

ХАРКІВ – 2024

Дерей В.А., Костіна В.В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	41
Джигурда К.Г., Кабусь Н.Д. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДЕМОБІЛІЗОВАНИМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ.....	44
Діденко А.С., Кабусь Н.Д. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	46
Долобовська М.С., Макар Л.М. ЗМІСТ РОБОТИ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ДО ШКІЛЬНОГО КОЛЕКТИВУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	51
Зацепя В.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	53
Зелепукін Н. І., Костіна В.В. ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО УМОВ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	56
Кізер Б.В., Куторжевська Л.І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА СІМЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ.....	58
Коваленко О.Ю., Романова І.А. КОМП'ЮТЕРНА ЗАЛЕЖНІСТЬ ПІДЛІТКІВ: ПОРАДИ БАТЬКАМ З ПРОФІЛАКТИКИ ІНТЕРНЕТ АДИКЦІЇ.....	60
Ковальов А.В. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ІЗ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ СІМЕЙ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ВИЩУ ОСВІТУ НА ПРИКЛАДІ ДОСВІДУ ІТАЛІЇ.....	63
Коловоротна Н.А., Єсіна Н.О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ У ПРИЙОМНІЙ СІМ'І.....	65
Красюк П.С., Шимко І.М. СОЦІАЛЬНА ТЕРАПІЯ, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДИТИНИ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.....	68
Крохмальова Н.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	71

У закладі загальної середньої освіти, окрім індивідуального підходу, дитина з особливими освітніми потребами має можливість спілкуватися з однолітками і вчителями. Дітям, у яких підвищена стомлюваність або виражена фізична слабкість пропонується відвідувати один раз на тиждень кімнату психологічного розвантаження. Кожній дитині з особливими освітніми потребами доводиться адаптуватися в шкільному колективі закладу загальної середньої освіти. Ситуація успіху, створена в класі, дозволяє дітям з особливими освітніми потребами налаштуватися на плідну роботу. Дитина впевнена в тому, що все у неї вийде, але не одразу. Це дозволяє зберегти психічне здоров'я. Шкільні страхи, невпевненість у власних силах, що мають деякі діти з особливими освітніми потребами, поступово зникають, якщо поруч з дитиною дбайливі дорослі люди та доброзичливі однокласники.

Проблема соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти не може бути вирішена локально: неможливо створити гарні умови для дітей з особливими освітніми потребами і не створити багатого і різноманітного середовища для інших дітей. Тому, вирішення проблеми соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами в середовищі закладу загальної середньої освіти дозволить якісно змінити систему загальної освіти в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про освіту. Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39.
2. Рубежанська І.Я серед людей: програма соціальної адаптації дітей з особливими потребами. *Соціальний педагог*. 2014. № 9. С. 35–39.
3. Соціальна та освітня інклюзія: історія, сучасність, перспективи розвитку: колективна монографія у 2 частинах. Частина 1. *Інституційні та особистісні аспекти впровадження в Україні*. За ред. С.П. Миронової, Л.Б. Платаш. Чернівці: «Технодрук», 2021. 352 с.

Зацепя В.С.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*Науковий керівник – кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

І. О. Шеплякова

Одним із провідних напрямів реформування сучасної системи освіти є виявлення та підтримка обдарованих дітей, створення сприятливих умов для

їхнього всебічного розвитку та просоціальної самореалізації. Однак через недостатній рівень підготовки педагогічних працівників до роботи з обдарованими дітьми нестандартна поведінка та творче мислення останніх сприймаються негативно і оцінюються як відхилення від норми. Особливо, коли йдеться про обдарованість дитини з особливими освітніми потребами (надалі – ООП). Саме тому нагальною є потреба в пошуку шляхів удосконалення системи спеціальної освіти, зокрема й задля створення сприятливих умов для соціального розвитку та просоціальної самореалізації обдарованих дітей з ООП.

Вирішення цієї проблеми пов'язане з необхідністю забезпечення індивідуального підходу до кожної дитини, надання їй допомоги і підтримки у ранньому виявленні та розкритті її особистісного потенціалу, подоланні можливих складнощів при здобутті освіти. Це зумовлює зростаючий інтерес вітчизняних та закордонних вчених і практиків до різних напрямів соціальної (і насамперед соціально-педагогічної) роботи з обдарованими дітьми з ООП, зокрема щодо організації та здійснення їхнього соціально-педагогічного супроводу в спеціальних закладах освіти (надалі – СЗО). При цьому дієвим суб'єктом такого супроводу в зазначених інституціях є соціальний педагог.

Основи сучасного розуміння процесу інтеграції осіб з інвалідністю через освіту закладено в працях Ф. Амстронга, Б. Барбера, О. Безпалько, Г. Беккера, В. Бондаря, П. Бурдьє, Дж. Девіса, А. Колупаєвої, В. Ляшенко, Є. Мартинової, О. Мовчан, О. Савченко, Т. Самсонова, Н. Софій, О. Столяренко, О. Полякової, К. Тейлор, А. Шевчук, Н. Шаповала та ін.; їхньої соціально-психолого-педагогічної підтримки в освітньому процесі – О. Антонової, І. Зверєвої, Ю. Богінської, Н. Головки, І. Іванової, Є. Казакової, О. Купреєвої, Л. Шіпіциної, І. Лошакової, І. Цимбалюк та ін. Аналіз особливостей соціально-педагогічної роботи з обдарованою особистістю в закладах освіти входять у коло наукових інтересів О. Василенко, М. Володарської, О. Гаврилова, Л. Григорової, В. Даниленко, О. Демченко, Т. Ілляшенко, О. Рассказової, А. Колупаєвої, В. Костіної та ін.; їхнього соціального (соціально-педагогічного) супроводу в спеціальних закладах освіти – К. Віщукаєвої, Л. Завацької, А. Мочаліної та В. Гавричкової, Т. Серги, В. Шиян та ін. Водночас, незважаючи на вагомий науковий доробок вчених і практиків з проблеми соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми в закладах освіти, вищезазначені аспекти лише частково розкривають особливості роботи соціального педагога з соціально-педагогічного супроводу обдарованих дітей з ООП у СЗО. Зокрема, не отримала достатнього висвітлення в соціально-педагогічній літературі та вимагає комплексного теоретико-практичного розроблення програма соціально-педагогічного супроводу обдарованих дітей з ООП у зазначених закладах освіти.

На основі проведеного аналізу джерельної бази [1; 2; 3; 4; 5; 6] *соціально-педагогічний супровід обдарованих дітей з особливими освітніми потребами в спеціальних закладах освіти* визначено як систему послідовних дій, спрямованих на надання допомоги та підтримки в процесі розвитку готовності обдарованих дітей з особливими освітніми потребами до просоціальної

самореалізації. Останню трактуємо як процес і результат творчого, просоціально спрямованого, самодетермінованого руху дитини до вершин особистісного, соціального розвитку та самовдосконалення через самопізнання, самоактуалізацію, саморегуляцію, самоосвіту, самовиховання. Сутність соціально-педагогічного супроводу полягає в забезпеченні обдарованої дитини з ООП необхідною підтримкою та допомогою в процесі розвитку її особистісного потенціалу, створенні в середовищі спеціального закладу освіти сприятливих для цього умов.

Таким чином, соціально-педагогічний супровід є важливою складовою роботи соціального педагога з обдарованими дітьми з ООП у СЗО. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці, теоретичному обґрунтуванні та впровадженні відповідної програми соціально-педагогічного супроводу обдарованих дітей з особливими освітніми потребами у СЗО.

Список використаних джерел:

1. Даниленко В. В. Робота з обдарованими дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти. *Педагогічна освіта і наука в Україні: стан і перспективи розвитку*: зб. наук. пр. Київ, 2019. С. 137-140.

2. Карпова Л. Г. Теоретико-методичні засади створення освітньо-розвивального середовища в спеціалізованих закладах загальної середньої освіти для обдарованих дітей: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2019. 42 с.

3. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.

4. Мішкулинець О., Кушнір І. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми в закладах загальної середньої освіти. *Молодь і ринок*. 2019. №6 (173). С. 84-89. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/174498/174479> (дата звернення: 15.05.2024).

5. Організація соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми в Україні: ретроспективний аналіз: монографія / Л. А. Штефан, Л. С. Григорова; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2013. 244 с.

6. Шиян В. М., Галкіна В. М. Технологія соціального супроводу людей з особливими потребами в освітньому середовищі. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: зб. наук. праць. 2007. № 3(5). URL: <https://ap.uu.edu.ua/article/275> (дата звернення: 05.05.2024 р.).